

Minnen från S. A. C:s start

John Andersson

1920

De stora striderna åren 1907-1909 satte djupa spår efter sig. Den reformistiska taktiken, i förening med ledarnas förräderi mot den kämpande arbetareklassen, hade betänkligt lamslagit organisationerna. Massor av arbetare blevo prickade och förföljda för sitt deltagande i den ekonomiska kampen. Många lyckades att komma över till Amerika, medan andra, som inte kunde skaffa sig nödvändig ekonomi därtill, måste taga Sverges landsvägar i närmare betraktande. Dessa irrade från plats till plats, men det var svårt för dem att erhålla arbete på grund av sina prickade betyg. Jag själv hamnade som grovarbetare å Fagerhults stenhuggeri i Norge, invid stranden av den vackra Idefjorden, som vid Fredrikshaldstrakten skiljer Sverige och Norge åt. Jag arbetade således inte längre från Sverige utan att jag varje dag under mitt arbete kunde på avstånd se "mitt älskade fädernesland", som förvägrade miig och massor av andra klasskamrater, den nödvändiga arbetsförtjänsten.

I Sverige började genast efterorstrejken misslyckande, en hel del krafter att arbeta för en ny revolutionär, ekonomisk kamporganisation. Dessa strävanden sköto fördubblad fart då Landsorganisationen på sin kongress, omedelbart efterorstrejken, avslog de förslag som gick ut på en omedelbar omläggning av organisationerna i revolutionär riktning. Beslutet blev ju där en utredning, som endast avsåg att förhålla hela frågan, vilket sedan även så klart blev fastslaget efter denna utrednings slutförande.

Efter den bekanta Skåne-konferensen, vilken beslöt att tillsätta en kommitté med uppgift att göra det nödvändiga förarbetet för en ny organisation, blev agitationen ivrigare för denna sak.

Kommittén utkastade en utredande broschyr om arbetarnas kamp och vari framhölls nödvändigheten utav att det bildades en ny organisation, samt inbjöd till en landskongress i Stockholm, under midsommardagarna 1910. Det gällde nu för alla revolutionärer att tillse att så många av fackföreningarna som möjligt skulle sända ombud till denna kongress.

Jag själv deltog i denna agitation inom norra Bohuslän. Det var ju lätt att taga sig över gränsen för att delta i de stora diskussionsmötena som voro anordnade på stenhuggerierna efter den svensak sidan av Idefjorden. På dessa möten visade de radikala stenhuggarna livligt intresse för en ny organisations bildande. Och på andra platser i landet förde kamraterna liknande agitation.

Vår agitation omfattade inte endast stenhuggerierna vid Idefjorden, utan trängde även längre in i Bohuslän.

Söndagen före kongressen hade vi ett stort massmöte i Överby, med stenhuggarna från en hel del stenhuggerier däromkring, för att få dem att taga ståndpunkt till den planerade nya organisationen.

Detta massmöte gjorde ett enhälligt uttalande för en ny revolutionär organisation och utsåg som ombud till kongressen, den av de gamla stenhuggarna så bekante Alfred Lind. Jag själv var redan dessförinnan vald som ombud av Överby stenhuggareorganisation.

Resan till kongressen glömmar jag aldrig. Från Bohuslän till Göteborg gick det rätt bra. Där mötte vi kamraterna August Larsson och A. Lindkvist som även skulle till kongressen, den förre som ombud för Hamburgsunds stora stenhuggarefackförening, den andre som enskild deltagare. Från Göteborg togs billighetståg till Stockholm. Det var på förhand överenskommet att alla ombuden skulle begagna sig av dessa billighetståg för att därmed nedbringa resekostnaden. Billig blev resan men djävlig. Vi blevo, tillsammans med en massa andra fattiga satar, vilka även begagnade sig av billighetståget, instuvade i en del gamla personvagnar, där vi sutto inklämda som sillar. Resan Göteborg-Stockholm tog hela 16 timmar. De vanliga tågen togo endast cirka 9-10 timmar.

Till slut kom vi dock fram. En stund efter vårt tågs inkommande, skulle Skånetåget komma, och med det kongresskommittén, varför vi naturligtvis inväntade detta. Lindström, Sjöström och Otto Andersson, kommitténs ledamöter, hoppade glada av tåget och med dem en del andra kamrater från södra Sverige, utsedda som ombud.

Sen iväg från stationen, och på ett litet Kafé i Klara, där vi intogo vårt morgonkaffe, kom en livlig diskussion snart igång och de ljusaste förhoppningar uttalades om möjligheterna för en syndikalistisk organisations bildande och utveckling. Jag har många gånger sedan tänkt på denna lilla kafféhippa. Det är ett trevligt minne, men vi sågo säkerligen allt för ljust den gången. Det gick inte så lätt att resa en ny organisation, som många av oss då trodde.

Allt fler och fler samlades i Folkets hus, och tiden var inne för konferensens början. Vi höllo på i 3 dagar. Allvarliga voro de debatter som fördes. Kamraterna påvisade, med exempel från var sitt område, nödvändigheten av en ny organisations bildande och med alla röster mot en, beslöts att dana en sådan. Den som röstade emot

var Gruvarbetareförbundets nuvarande ombudsman, N. P. Hansson, som förklarade sig inte ha något mandat för att deltaga i sådant beslut.

Sedan vi skilts efter många uttalade maningar till varandra, att med alla krafter arbeta för vår nya organisation, reste vi åter hem på billighetstågen, för att var och en på sin plats vinna medlemmar till S. A. C.

Jag själv reste direkt till Överby, och efter avlämnad rapport beslöt medlemmarna att taga organisationen med sig och ingå i S. A. C. Överby L. S. var den som först anmälde sitt inträde och hade därför nr 1 i S. A. C:s matrikel, under den tid L. S. voro numerade inom S. A. C.

Men det var inte nog med att endast denna plats arbetare anslöt sig. De andra platsernas proletärer måste även vinnas. Trots dålig agitationsekonomi planerades en omfattande agitation. Snart ingingo även de gamla organisationerna i Hällevadsholm och Orrekläpp i S. A. C. Dessa 3 L. S. tillsatte gemensamt en agitationskommitté som ordade en rätt kraftig agitation, med massmöten och möten med de lokala platsernas arbetare.

Den ena L. S. efter den andra bildades i norra Bohuslän och vår rörelse började även att tränga ner till mellersta Bohuslän. När den stora stenhuggarefackföreningen i Hamburgsund övergick till S. A. C. var detta ett hårt slag för Stenhuggareförbundet i mellersta Bohuslän.

Som jag förut nämnde var ekonomin för agitationens bedrivande dålig. Hela inkomsten för ett föredrag var den gången i många fall endast några kronor i insamling, samt lite förtjänst på försålda broschyrer och böcker. För att kunna uppehålla agitationen måste ekonomin klaras även på annat sätt. Att hugga "kilhå" åt kamraterna ute i bergen för några få ören, var ett av sätten att klara skivan för tillfället. Detta bidrog också delvis till att agitationen kunde hållas gående. Under det pågående arbetet agiterades det rent personligt på stenhuggarna och många gånger kunde arbetet fullständigt avstanna i stenbrotten på grund av ivriga debatter.

Det var en svår tid denna. Många djäkliga situationer, särskilt i ekonomiskt avseende, måste klaras för att uppehålla livhanken, men det var dock en kampens, en entusiasmens härliga tid, med en massa energiska kamrater som medkämpar, vilka gjorde ett jättearbete för vår rörelse under S. A. C:s barndom.

Det Anarkistiska Biblioteket

John Andersson
Minnen från S. A. C:s start
1920

Boken "Minnesskrift - Utgiven med anledning av Sverges Arbetares Centralorganisations 10-åriga tillvaro."
Utgiven 1920. Örebro 1920. Tryckeriföreningen Solid u. p. a.

www.anarkistiskabiblioteket.se